

Unikátní experiment ministerstva: Jen každá druhá PET lahev putuje k recyklaci. Zlepšit to může zálohový systém

6.6.2024 - Veronika Říčková, Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Ministerstvo životního prostředí pomocí nové technologie datové společnosti Adastra Lab sledovalo pohyb nápojových PET lahví vytríděných do žlutých kontejnerů. Po třech měsících od vhození do kontejneru na plasty v různých částech Česka se do některého z recyklačních zařízení dostala jen čtvrtina sledovaných PET lahví. Výsledky experimentu naznačují, že ze všech PET lahví uvedených na trh se v ČR dostane k recyklaci jen málo přes polovinu.

„Chtěli jsme zjistit, co se stane s PET lahvemi poté, co je vyhodíme do žluté popelnice a kam doputují. Zkusili jsme proto 100 prázdných lahví sledovat,“ říká ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL) a vysvětluje: „V současném systému se daří vytrdit jen 75 % PET lahví. V tomto světle experiment ukázal, že ze všech prodaných PET lahví má reálnou šanci na recyklaci jen každá druhá (58,9 %). A to ještě za předpokladu, že i všechny PET lahve, které se dostanou ke třídíčkám, budou odeslány do recyklačních center, a ne k energetickému využití.“*

Průzkum vznikl ve spolupráci Ministerstva životního prostředí a technologického partnera společnosti Adastra Lab, která oslovila další partnery k zafinancování.

Jak experiment probíhal

Pro představu o pohybu vytríděných PET lahví umístili autoři průzkumu sledovací zařízení do 100 kusů prázdných 0,7litrových PET lahví, které poté vhodili do kontejnerů určených na plasty. A to v rozmanitých lokacích v rámci celé České republiky. Pohyb těchto PET lahví pak analytici sledovali tři měsíce, 70 z nich vysílalo po celou dobu projektu data. *„Použili jsme naše IoT čipy, navržené s ohledem na životní prostředí i nízké náklady, a zároveň tak, aby nijak neomezily celý proces nakládání s odpady. Propojili jsme je s IoT platformou, která poskytovala vizuální přehled o pohybu lahví v reálném čase,“ říká CEO Adastra Lab Petr Blabla.*

Výsledky sledování

MŽP vychází z aktuálních dat, která říkají, že se v ČR vytrídí 75 % PET lahví. Pokud tedy vztáhneme výsledky experimentu k celkovému množství PET lahví uvedených na trh v ČR (= 100 %), pak průzkum ukázal, že do recyklačních center putuje 19,3 % PET lahví; 39,6 % PET lahví zůstává řadu měsíců v třídírnách odpadů nebo ve sběrných dvorech; 11,8 % PET lahví cestuje do míst specifikovaných jako skládka odpadů a skládka s dotřídovací linkou; 4,3 % lahví končí na tzv. „jiných lokacích“ (v případě experimentu např. louka, čerpací stanice PHM, parkoviště u rodinného domu apod.). Téměř každá desátá PET lahev putuje do zahraničí (v případě experimentu nejčastěji k recyklaci na Slovensko či do Francie).

Řešením může být zálohový systém na PET lahve a plechovky

Každou PET lahev ale nelze vybavit čipem. K přesnější evidenci materiálových toků a k efektivnějšímu využití těchto materiálů podle ministerstva pomůže uzavření materiálové smyčky pomocí centrálně řízeného zálohového systému na PET lahve (a také nápojové hliníkové plechovky),

který by v Česku mohl začít fungovat již od roku 2026.

System zálohování funguje již v 16 evropských zemích. Zatímco Česko se za 24 let sběru přes barevné kontejnery dostalo na 75 % vysbíraných PET lahví, na Slovensku, kde je začali zálohovat v roce 2022, se podařilo během dvou let zvýšit míru třídění PET lahví ze 60 % na 92 % a uzavřít lokální cirkulární smyčku recyklace PET materiálu „z lahve do lahve“.

„Každý výrobek má speciální EAN kód, na základě kterého poznáme, zda se jedná o zálohovanou lahev, nebo ne. Zatímco nyní počty vysbíraných PET lahví společnost Eko-kom modeluje a odhaduje na základě výpočtů, v budoucnu budeme schopni počítat úspěšnost zálohového systému na kusy. Ve stávajícím systému pouze odhadujeme úspěšnost v tunách. Po odevzdání operátorovi budou všechny vrácené PET lahve odvezeny do třídících zařízení a poté k recyklaci. Recyklát je následně využit primárně k výrobě nových PET lahví. To vše se děje v uzavřené cirkulární smyčce s centrálně řízenou logistikou, což minimalizuje ztráty materiálu,“ doplňuje ministr Petr Hladík.

Video s výsledky výzkumu

Zdroje:

*Analýza množství plastových nápojových lahví uvedených na tuzemský trh a jejich zpětného odběru za rok 2022, Vypracováno Erst&Young pro EKO-KOM, a.s., 12. října 2023

https://www.mzp.cz/cz/news_20240606_Unikatni-experiment-ministerstva-Jen-kazda-druha-PET-lahev-putuje-k-recyklaci